

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

“ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,

банківської і страхової справи

Протокол № _____ від “ ” _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА»**

Статус дисципліни ВПЦ

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 07
Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування,
маркетинг

Спеціалізація:

Форма навчання денна Курс 3

Семестр 5

Обсяг в кредитах 3

Всього годин: 90 за навчальним планом 2017р.

- лекції(Л) 34
- семінарські (С) 10
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 46

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни "Економічна статистика" (Підготовлена кандидатом економічних наук, доцентом В. С. Федорченко, затверджена на засіданні кафедри (Протокол № 3 від 03.10.01); оновлена кандидатом економічних наук проф. Варениченко Л.Л., перезатверджена на засіданні кафедри (Протокол № _____ від _____).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: проф. Варениченко Л.Л.

Київ 2019

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою дисципліни “Економічна статистика” є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо кількісної оцінки соціально-економічних явищ і процесів.

Завдання дисципліни:

- ❖ вивчення теоретико-методичних засад комплексного статистичного аналізу масових економічних явищ і процесів;
- ❖ вивчення підходів щодо формування інформаційної бази для здійснення аналізу стану та перспектив розвитку соціально-економічних явищ і процесів в умовах ринку;
- ❖ узагальнення методичних підходів щодо оцінки економічної та соціальної ситуації в державі та розробка на основі отриманої інформаційної прогнозних статистичних моделей;
- ❖ обґрунтування необхідності проведення статистичного дослідження з метою розробки комплексу науково-технічних та соціально-економічних програм розвитку держави.

Предмет дисципліни – закономірності формування масових економічних явищ і процесів та тенденції їх розвитку.

Ст ат ус дисципліни – ВІІІ.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі:

Навчальна дисципліна є невід’ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних працівникам економічних та управлінських підрозділів інституцій незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання. Робочу програму навчальної дисципліни розроблено відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти на базі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

З метою кращого засвоєння навчального матеріалу дисципліни студенти повинні до його початку опанувати знаннями та навичками в галузі теорії статистики, економіки підприємства, фінансів, вміти простежувати вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовищ на основні соціально-економічних показників.

Компетентності та програмні результати навчання

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно набути наступних **компетенцій**:

❖ **Обліково-статистична - це**

- здатність до здійснення статистичних спостережень за економічними явищами та процесами;
- здатність проводити розрахунки показників економічної статистики;

❖ **Аналітична - це**

- здатність щодо проведення статистичного аналізу економічних явищ і процесів (збирати та обробляти інформацію відповідно до наукових методів її первинної обробки; аналізувати інформацію, представлену у вигляді динамічних рядів; досліджувати систему показників, які характеризують явища й процеси, що відбуваються в економіці; визначати фактори, що впливають на зміну показників економічного розвитку країни а суб'єктів господарювання);
- здатність аналізувати та використовувати зведену інформацію (узагальнювати систему статистичних показників з метою висвітлення процесів, які відбуваються в економічній сфері; складати ґрунтовні аналітичні огляди, інформаційні записки відповідно до потреб управління);

❖ **Організаційно-методологічна - це**

- здатність щодо засвоєння загальних положень економічної статистики;

▪ здатність впроваджувати статистичну методологію щодо економічної статистики (методи аналізу інтенсивності розвитку економічних процесів, методи прогнозування економічних явищ, методи структурного аналізу видів економічної діяльності, методи прогнозової екстраполяції на основі трендових моделей та ін..)

❖ Контрольна – це здатність перевіряти достовірність статистичної інформації;

❖ Інформаційна – це здатність здійснювати інформаційний пошук та систематизацію наявної інформації щодо стану та розвитку економічних процесів.

В результаті вивчення дисципліни “Економічна статистика” студент буде знати:

- методи статистичного дослідження;
- умови використання статистичного спостереження в проведенні статистичних досліджень соціально-економічних явищ і процесів;
- методикку визначення структурних зрушень в економіці;
- схему розрахунку й застосування показників динаміки;
- умови використання індексів в аналізі господарських рішень;
- методи моделювання економічних процесів;

III. Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен уміти:

- збирати та обробляти внутрішню та зовнішню інформацію про стан господарювання відповідно до наукових методів її первинної оцінки;
- аналізувати ринкову інформацію всіх видів, виконувати розрахунки й оформлювати результати;
- вміти застосовувати оптимальну систему показників для вирішення господарських ситуацій різних рівнів;

- визначати фактори, які впливають на показник і встановити залежність зміни показника від рівня зміни фактора;
- відбирати головні та другорядні фактори впливу на визначений процес;
- застосовувати комплексний статистичний аналіз соціально-економічних явищ і процесів.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає оцінки під час поточного контролю та оцінку на заліку.

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингов а оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему триступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова залікова (екзаменаційна)) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

	Змістовний модуль 1						Змістовний модуль 2					
Бали за модуль	30-45						30-45					
Теми/ типи контролю	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ПК					5							
РТ				5			5		5			
МК			5		5			5		5		
М						10-15						10-15
ІР												

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

V. Засоби діагностики результатів навчання

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає встановлення оцінок за усіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись в наступних формах:

- Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять.
- Виконання індивідуального практичного завдання.
- Виконання завдань для самостійної роботи.
- Проведення проміжних тестів.
- Проведення поточно-модульного контролю.
- Проведення підсумкового заліку.

Загальна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять, оцінки за виконання індивідуального

завдання та оцінки за виконання модульної контрольної роботи та залікової оцінки.

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання страхуванню на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами страхування відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Порядок поточного оцінювання знань студентів. Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;
- проміжний контроль;
- модульний контроль.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних (семінарських) заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- знайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій,

розв'язанні завдань, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит/залік проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь з дисципліни.

VI. Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

6.1. Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>3</u> Семестр <u>5</u> Обсяг в кредитах ЕКТС/ Всього годин у семестрі <u>3/90</u> Назва теми	Кількість годин, з них					Форма контролю	Примітка
		Лекції (Л)	Семинар. зан.	Пр. акт. Лаб. Зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд.-конс. Роб. (ІКР)	Сам. Роб. Студ. (СРС)		
Змістовний модуль 1. Статистична оцінка макроекономічних показників розвитку економіки держави								
1	Теоретико-методологічні основи економічної статистики	2				2	У, СР	
2	Основні класифікації економічної статистики	2				4	У,Т,СР	
3	Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів	4	2			4	У,Т,СР	
4	Методи розрахунку ВВП	2	2			4	У,СР	
5	Статистика національного багатства	2	2			4	У,СР	
6	Статистика основного капіталу та оборотних активів	4				4	У,СР	

Змістовний модуль 2. Статистичний аналіз складових економічної діяльності								
7	Статистика цін і тарифів	2				4	У,Т,СР	
8	Статистика виробництва продукції підприємств	2				4	У,Т,СР	
9	Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств	4	2			4	У,СР	
10	Статистичне вивчення ринку праці та зайнятості населення	2				4	У,Т,СР	
11	Статистика економічної ефективності	4	2			4	У,Т,СР	
12	Статистика населення і трудових ресурсів.	2				4	У,Т,СР	
	Разом годин:	34	10			46		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

6.2. Зміст дисципліни за змістовними модулями та темами

МОДУЛЬ 1. СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної статистики

Об'єктивна необхідність та основні напрямки реформування економічної статистики. Методи економічної статистики. Завдання економічної статистики. Адаптація національної економічної статистики до міжнародних стандартів.

Основні складові системи показників економічної статистики. Методи дослідження статистичних показників. Схеми формування інформаційної бази для проведення соціально-економічних досліджень у сучасних умовах.

Тема 2. Основні класифікації економічної статистики

Мета та завдання побудови Єдиної системи класифікації та кодування інформації (ЄСКК). Склад ЄСКК. Порядок розробки та викорис-тання даних ЄСКК.

Класифікація – інструмент упорядкування, аналізу, зберігання та ефективного пошуку інформації. Основні економічні класифікації – статистичний стандарт. Рівні статистичних стандартів. Схема гармонізації статистичних класифікацій. Прості (фасетні) й ієрархічні класифікатори.

Практичне застосування Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД). Галузева кваліфікація видів економічної діяльності. Класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (ТЗЕД). Класифікатор секторів економіки. Класифікатор організаційно-правових форм господарювання (ПФГ). Класифікатор форм власності (КФМ).

Тема 3. Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів

Ключові поняття СНР: сектор, інституційні одиниці, резидент. СНР – економічна модель країни. Принципи побудови СНР.

Концепції побудови СНР. Методологія складання, принципи ведення, оцінка, цілі та завдання бухгалтерських і національних рахунків.

Основні показники СНР. Методи оцінки показників виробництва. Рахунки СНР в Україні. Схема класифікації національних рахунків. Особливості побудови та схема відображення операцій у рахунках.

Тема 4. Методи розрахунку ВВП

Виробничий метод розрахунку, розподільний метод розрахунку та метод кінцевого використання – статистичний аспект. Джерела інформації щодо використання методів розрахунку ВВП.

Розширення системи макроекономічних показників у рамках СНР. Розрахунок показників проміжного споживання. Розрахунок показників кінцевого споживання як компонента ВВП в таблиці "Витрати – Випуск" у СНР. Розрахунок показників валового накопичення основного капіталу як компонента ВВП таблиці "Витрати – Випуск" у СНР. Розрахунок зміни матеріальних обігових коштів у таблиці "Витрати – Випуск" у СНР як компонента ВВП. Розрахунок елементів доданої вартості в таблиці "Витрати – Випуск" у СНР.

Тема 5. Статистика національного багатства

Сутність і структура національного багатства (НБ). Склад національного багатства за стандартом СНР. Фінансові й нефінансові активи: поняття, групування за формами власності, за галузями економіки, за регіонами. Комплексна характеристика національного багатства – використання системи статистичних показників: обсягу й структури НБ; відтворення найважливіших складових НБ; динаміки НБ в цілому та його компонентів; ефективності використання НБ.

Тема 6. Статистика основного капіталу та оборотних активів

Економічна сутність основного капіталу та основних фондів і завдання їх статистичної характеристики. Натурально-речова класифікація основних фондів. Види оцінки основних засобів.

Показники стану, руху та використання основних засобів. Методи нарахування амортизації.

Оборотні активи: структура за натурально-речовою формою; сферами та стадіями обігу; принципами організації; джерелами фінансування. Показники ефективності використання оборотних фондів.

МОДУЛЬ 2. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 7. Статистика цін і тарифів

Об'єкт статистичного спостереження – рівень і динаміка цін. Види цін, що підпадають під оцінку органами державної статистики. Внутрішньо-регіональні та міждержавні порівняння цін і тарифів. Специфіка методики статистичного спостереження та дослідження цін і тарифів. Використання інформації про ціни й тарифи в соціально-економічній сфері. Система цін у СНР. Ціна виробника та ціна покупця. Методика спостереження за рівнем цін на підприємствах.

Індексний метод дослідження за зміною цін і тарифів. Індекс Лас-пейреса та Пааше. Ефект Гершенкрона. Розрахунок загальних індексів цін за рекурсивною схемою. Визначення середньомісячного темпу зміни рівня цін та динаміки середніх цін на окремі види товарів та послуг.

Споживчі ціни: динаміка, умови застосування. Індекс споживчих цін на товари та послуги – узагальнюючий показник динаміки споживчих цін. Методи переоцінки в порівняльні ціни: метод безпосереднього переоцінювання; метод дефляції та метод індексів фізичного обсягу.

Тема 8. Статистика виробництва продукції підприємств

Поняття про валовий продукт і його склад. Показники продукції за ступеню готовності. Натуральні одиниці виміру продукції. Система вартісних показників продукції в народному господарстві.

Статистика продукції промисловості. Статистика продукції сільського господарства.

Статистика продукції будівництва. Статистика продукції галузей сфери обігу.

Тема 9. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

Індексний метод впливу собівартості одиниці продукції, обсягу і структури реалізованої продукції на прибуток від реалізації продукції. Адитивна модель впливу факторів на прибуток від реалізації продукції. Система індексів впливу обсягу виробництва продукції, собівартості продукції та середньої ціни реалізації продукції на рентабельність реалізованої продукції. Вплив якісних і структурних чинників на динаміку середньої рентабельності – мультиплікативна індексна система.

Встановлення частки прибутку в результаті структурних зрушень в асортименті продукції. Основні показники рентабельності (прибутковості) продукції: рентабельність продажу; рентабельність продукції; рентабельність власного капіталу; рентабельність всього капіталу; загальна рентабельність підприємства; головний показник прибутковості; прибутковість активів; прибутковість пасивів. Абсолютна середня зміна прибутку з урахуванням впливу зміни рентабельності і власного капіталу.

Тема 10. Статистика економічної ефективності

"Економічний ефект" та "економічна ефективність", зміст цих понять. Визначення взаємозв'язку між ними. Загальні показники ефективності суспільного виробництва та їх взаємозв'язок. Часткові показники ефективності суспільного виробництва. Методи розрахунку та фактори, які впливають на його величину. Мультиплікативна факторна модель прибутку.

Ефективність використання трудових ресурсів, основного та обігового капіталу. Ефективність поточних витрат

Характеристика витрат часу та обліку обсягу виробництва у процесі визначення рівня продуктивності праці. Показники для характеристики ефективності використання основних засобів. Показники, які характеризують обіговість обігових коштів. Основний та обіговий капітал як елемент собівартості продукції.

Тема 11. Статистичне вивчення ринку праці та зайнятості населення

Ринок праці: поняття, елементи, основні суб'єкти відносин. Відкритий і закритий ринок праці. Класифікація ринків праці за територіальною ознакою. Показники попиту й пропозиції робочої сили. Система статистичних показників ринку праці. Основні категорії та поняття в статистичному спостереженні ринку праці.

Зайнятість у неформальному секторі економіки. Облік та аналіз неповної зайнятості. Економічний зміст категорії "вартість праці". Структура витрат на робочу силу. Методика збору інформації та аналізу витрат на робочу силу. Статистичне дослідження заробітної плати в умовах ринкової економіки.

Групування за статтю і віком; за причинами звертання; за причинами незайнятості; тривалістю перерви у праці; галузями економіки; формами власності підприємств; тривалості пошуку роботи; тривалості безробіття; за категоріями населення; видами профорієнтаційних послуг; видами навчання; видами навчальної бази, що допомагають визначити: склад осіб, які звернулись до служби зайнятості; процес працевлаштування; рівень безробіття; характеристику процесу соціальної допомоги. Статистика руху робочої сили та робочих місць. Зовнішня міграція.. Статистика безробіття

Тема 12. Статистика населення і трудових ресурсів.

Склад населення за віком працездатності. Структура працездатного населення – економічно активне населення: зайняті й безробітні; економічно неактивне населення. Показники статистики чисельності та складу населення. Статистика руху населення. Трудові ресурси, їх статистичне вивчення. Методи розрахунку перспективної чисельності населення та трудових ресурсів.

6.3. Плани лекцій

Лекція 1

Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної статистики

1. Предмет і метод економічної статистики.
2. Завдання економічної статистики.
2. Система показників економічної статистики.

Рекомендовані джерела інформації: основна [1 – 3; 7]; додаткова [8; 9].

Лекція 2

Тема 2. Основні класифікації економічної статистики

1. Мета, завдання та склад Єдиної системи класифікації та кодування інформації.
2. Статус, категорії та побудова класифікаторів; методи класифікації та кодування інформації.
3. Мета, завдання та порядок обліку господарських одиниць, їх діяльності в класифікаторах.

Рекомендовані джерела інформації: основна [1 – 3; 7]; додаткова [8; 9].

Лекція 3

Тема 3. Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів

1. Основні категорії та класифікації СНР.
2. Принципи побудови та зв'язок з бухгалтерським обліком.
3. Загальна характеристика рахунків.
4. Аналітичні можливості системи національних рахунків.

Рекомендовані джерела інформації: основна [1; 4 – 6]; додаткова [8; 9].

Лекція 4

Тема 4. Методи розрахунку ВВП

1. Соціально-економічний зміст методів розрахунку валового внутрішнього продукту.
2. Розвиток системи макроекономічних розрахунків валового внутрішнього продукту.

Рекомендовані джерела інформації: основна [2 – 5; 7]; додаткова [8; 9].

Лекція 5

Тема 7. Статистика національного багатства

1. Загальна концепція національного багатства у статистиці.
2. Складові елементи національного багатства.
3. Оцінка елементів національного багатства.

Рекомендовані джерела інформації: основна [5; 7]; додаткова [8; 9].

Лекція 6

Тема 6. Статистика основного капіталу та оборотних активів

- 8.1. Оцінювання стану та руху основного капіталу.
- 8.2. Показники простого та розширеного відтворення основних фондів.
- 9.1. Поняття та склад оборотних фондів.

9.2. Відображення оборотних активів у СНР.

Рекомендовані джерела інформації основна [3 – 5; 7]; додаткова [1; 3].

Лекція 7

Тема 7. Статистика цін і тарифів

1. Об'єкт статистики цін і тарифів .
2. Система показників статистики цін.
3. Індекси цін.

Рекомендовані джерела інформації: основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

Лекція 8

Тема 13. Статистика виробництва продукції підприємств

1. Організація статистичного дослідження підприємств в умовах ринкової економіки.
2. Теоретичні основи статистики валового продукту.
3. Особливості розрахунку показників продукції в основних галузях сфери матеріального виробництва.

Рекомендовані джерела інформації: [3 – 5; 7; 8; 9].

Лекція 9

Тема 9. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

1. Визначення впливу економічних факторів на результати фінансово – господарської діяльності за допомогою статистичних методів.
2. Показники результатів економічної діяльності.

Рекомендовані джерела інформації: основна [3 – 5; 7]; додаткова [8; 9].

Лекція 10

Тема 10. Статистика економічної ефективності

1. Ефективність виробництва, загальні та часткові характеристики.
2. Ефективність використання трудових ресурсів, основного та обігового капіталу.
3. Ефективність поточних витрат.

Рекомендовані джерела інформації: основна [2 – 5; 7]; додаткова [8; 9].

Лекція 11

Тема 11. Статистичне вивчення ринку праці та зайнятості населення

1. Сутність статистики ринку праці.
2. Статистичне дослідження соціально-трудова відносин в умовах ринку
3. Класифікація населення щодо статусу зайнятості.
3. Інтенсивність економічної активності: зайнятість і безробіття.

Рекомендовані джерела інформації: основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

Лекція 12.

Тема 12. Статистика населення і трудових ресурсів.

1. Показники статистики чисельності та складу населення.
2. Статистика руху населення.
3. Трудові ресурси, їх статистичне вивчення.

4. Методи розрахунку перспективної чисельності населення та трудових ресурсів.
Рекомендовані джерела інформації: основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

6.4. Плани семінарських занять

Семінарське заняття 1

Тема: Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів

1. Характеристика основних категорій і класифікацій СНР.
 2. Загальна характеристика особливостей рахунків СНР.
 3. Особливості оцінки випуску продукції в СНР та аналізу економічних явищ і процесів
- Рекомендовані джерела інформації:* основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

Семінарське заняття 2

Тема: Методи розрахунку ВВП

1. Розрахунок ВВП виробничим методом.
 2. Розрахунок ВВП методом кінцевого вико-ристання.
 3. Розрахунок ВВП розподільчим методом.
 4. Аналіз ВВП, використовуючи методи аналізу структури та рядів динаміки
- Рекомендовані джерела інформації:* основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

Семінарське заняття 3

Тема: Статистика національного багатства

1. Характеристика загальної концепції на-ціонального багатства у системі націо-нальних рахунків.
 2. Оцінка елементів національного ба-гатства.
 3. Оцінка національного багатства країн за допомогою розрахунку показників струк-тури, коефіцієнта подібності структур та лінійного коефіцієнта структурних зрушень
- Рекомендовані джерела інформації:* основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

Семінарське заняття 4

Тема: Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

1. Методи дослідження впливу економічних змін на результати фінансово-господарської діяльності підприємств.
 2. Статистика витрат виробництва.
 3. Використання коефіцієнтного та балансового методів для дослідження результатів фінансово-господарської діяльності підприємств
- Рекомендовані джерела інформації:* основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

Семінарське заняття 5

Тема: Статистика економічної ефективності

1. Розрахунок показників ефективності використання матеріальних виробничих ресурсів.
2. Розрахунок показників ефективності поточних витрат.

3. Розрахунок індексу середньої ефективності.
 4. Розрахунок абсолютного приросту ефективності.
 5. Розрахунок індексу впливу динаміки обсягу національного доходу.
 6. Розрахунок індексу впливу на ефективність зміни обсягу ресурсів.
- Рекомендовані джерела інформації:* основна [1 – 3; 5]; додаткова [8; 9].

6.5. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

- Вивчення додаткової літератури.
- Робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.
- Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах.
- Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної статистики

1. Що вносить до статистичної теорії та практики перехід вітчизняної статистики до методології національного рахівництва?
2. Що є теоретичною основою економічної статистики в нових умовах?
3. Які наукові дисципліни входять до складу економічної статистики?
4. Які завдання економічної статистики в умовах ринкової економіки?

Тема 2. Основні класифікації економічної статистики

1. У чому полягає мета складання класифікації. Перерахуйте класифікації видів діяльності, продукції та товарів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Зробіть порівняння класифікацій ISIC, NACE та КВЕД.

3. Надайте характеристику функціональній класифікації або класифікації витрат за цілями.
4. Охарактеризуйте класифікатор секторів економіки.
5. Опишіть класифікатор витрат на споживання товарів і послуг.

Тема 3. Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів

1. Дайте визначення поняття системи національних рахунків.
2. Перелічіть основні рахунки СНР.
3. У чому полягає відмінність між ВВП і ВНД?
4. У чому полягає зміст методів розрахунку валового внутрішнього продукту.
5. Які типи випуску продукції застосовують при опису СНР.

Тема 4. Методи розрахунку ВВП

1. Розрахунок показників ВВП у постійних цінах.
2. Квартальні розрахунки ВВП та його коригування на сезонність.
3. Зіставлення ВВП та його компонентів.
4. Методики оцінки рівня тіньової економіки у ВВП.

Тема 5. Статистика національного багатства

1. У чому складність розрахунків узагальнюючих показників національного багатства?
2. Які переваги та недоліки методів підрахунку національного багатства в порівняльних цінах?
3. У чому позитивний і негативний вплив використання природних ресурсів людиною?
4. Яка структура земельних фондів в Україні?
5. Назвіть основні види оцінки основних фондів.

Тема 6. Статистика основного капіталу та оборотних активів

1. Що таке основні фонди (основні засоби), їх склад?

2. Що таке зношення основних фондів, його види?
3. Поясніть сутність поняття "амортизація основних фондів", методи її обчислення.
4. Як балансовим методом визначити повну початкову та залишкову вартість основних фондів на кінець року?
5. Які показники характеризують стан, рух і використання основних фондів?
6. З чого складається показник "обігові кошти"?
7. Які показники характеризують оборотність оборотних засобів?
8. Як визначити економію (перевитрати) окремих видів сировини?
9. Як визначити зміну витрат на сировину під впливом окремих чинників?

Тема 7. Статистика цін і тарифів

1. Назвіть основні завдання статистики цін.
2. Якими показниками характеризується рівень цін?
3. Складіть структуру роздрібної ціни.
4. Про що свідчать індекси цін?
5. Як визначають індекси середнього рівня?
6. Якими статистичними показниками вимірюють інфляцію?

Тема 8. Статистика виробництва продукції підприємств

1. Які види діяльності включає поняття "економічного виробництва"?
2. Що таке галузь економіки, яка відмінність між "господарською" та "чистою" галузями?
3. Які ознаки характеризують поняття промислової продукції?
4. Яких форм набуває промислова продукція, в чому їх відмінність?
5. Якими методами визначається продукція сільського господарства?

Тема 9. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

1. Охарактеризуйте основні стадії утворення доходів суб'єктів економічної діяльності.

2. Назвіть основні елементи структури грошових доходів і натуральних надходжень у вартісних одиницях.
3. Які ви знаєте показники на душу населення?
4. Які ви знаєте методи групування за рівнем доходу?
5. Що таке прожитковий мінімум? Вкажіть методи його обчислення.
6. Охарактеризуйте показники диференціації та концентрації доходів.
7. Вкажіть особливості методології визначення показників рентабельності та їх значення в умовах ринкових відносин?
8. Як можна оцінити ділову активність підприємства (організації)?

Тема 10. Статистика економічної ефективності

1. Розкрийте зміст поняття економічної ефективності як економічної категорії.
2. Яке призначення та методика побудови узагальнюючих показників ефективності ресурсів і витрат?
3. Який зміст системи показників ефективності витрат живої праці як методики їх розрахунку?
4. Який зміст і методика розрахунку ефективності витрат минулої праці?
5. Розкрийте взаємозв'язок показників продуктивності суспільної праці, фондівіддачі та фондоозброєності.

Тема 11. Статистика вивчення ринку праці та зайнятості населення

1. Хто відноситься до суб'єктів ринку праці?
2. Що таке трудовий конфлікт, види конфліктів.
3. У чому різниця між страйком та локаутом?
4. Дайте визначення поняття "трудові ресурси" та охарактеризуйте їх структуру.
5. Які категорії населення відносяться до працездатного населення згідно з діючим законодавством України та методологією міжнародної організації праці (МОП)?
6. Якими показниками характеризується економічна активність населення?
7. Дайте визначення категорії зайнятості.

8. Що охоплює класифікація населення за статусом зайнятості?

VII. Індивідуальна робота

Індивідуальна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, пере-вірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, курсової роботи тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини дисципліни проводиться у вигляді:

- індивідуальних консультацій: (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
- групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).

Індивідуальна робота виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Індивідуальна робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та придбання практичних навичок їх застосування при вирішенні проблем прийняття зважених рішень за допомогою економіко-статистичних методів.

Індивідуальна робота припускає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості; комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження; теоретичного використання передової сучасної методології і наукових розробок; наявності елементів творчості.

Практична значущість ІР полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем регіону та держави, на основі реальних даних за низку років, і результати якої

повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності органів статистики.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними точками зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, за умови їх реалізації у статистичних та адміністративних органах влади, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення – в тісному взаємопов'язуванні та єдиній логіці викладання.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що при виконанні статистичного дослідження та аналізу соціально-економічних явищ і процесів та обґрунтуванні шляхів удосконалення окремих аспектів предмета й об'єкта дослідження студент повинен використовувати відомості про новітні досягнення в техніці і технологіях дослідження, застосовувати різноманітні статистичні методи дослідження й моделювання розвитку регіону або держави, підходи і критерії визначення та обґрунтування вибору альтернативних стратегій за умов мінливого середовища.

VIII. Методики активізації процесу навчання

При викладанні дисципліни передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання, таких, як: проблемні лекції, робота в малих групах, рольові ігри, тренінги, семінари в активній формі, розгляд кейсів, модерації. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення; виробленні здібності до колективних рішень; виробленні здібності до

соціальної інтеграції; придбанні навичок вирішення конфліктів; розвитку здібності до компромісів.

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань у ході лекції відіграє активізаційну роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді. Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 4.

Таблиця 4

**Розподіл форм і методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема 1	Практичне застосування навчальних технологій 2
Тема 1. Теоретико-методологічні основи економічної статистики	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Удосконалення інформаційного забезпечення економічної статистики"; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 2. Основні класифікації економічної статистики	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Дослідження етапів реформування класифікацій у економіці"
Тема 3. Система національних рахунків як інструмент оцінювання та аналізу економічних явищ і процесів	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Упровадження методики СНР-98 до національного рахівництва"
Тема 4. Методи розрахунку ВВП	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Проблеми формування інформаційної бази для дослідження ВВП згідно з міжнародними стандартами"

Тема 5. Статистика національного багатства

Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Методика проведення статистичного дослідження національного багатства"; презентація результатів роботи в малих групах

Тема 6. Статистика основного капіталу та оборотних активів

Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Методика проведення статистичного аналізу основного капіталу та оборотних активів на базі даних Системи національних рахунків; презентація результатів роботи в малих групах

Тема 7. Статистика цін і тарифів

Проблемна лекція з питання "Напрямки реформування державної політики цін у сфері виробництва"

Тема 8. Статистика виробництва продукції підприємств

Проблемна лекція з питання "Напрямки реформування державної політики у сфері малого бізнесу"

Тема 9. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

Проблемна лекція з питання "Формування оціночної бази результатів економічної діяльності"

Тема 10. Статистика економічної ефективності

Міні-лекція, семінар-дискусія з питання "Порядок проведення статистичного дослідження економічної ефективності суспільного виробництва"; презентація результатів роботи в малих групах

Тема 11. Статистичне вивчення ринку праці та зайнятості населення

Проблемна лекція з питання "Проблема формування системи оціночних показників попиту та пропозиції на регіональному ринку праці"

Тема 12. Статистика населення і трудових ресурсів.

Міні-лекція, семінар-дискусія "Проблеми міграції населення в Україні"

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значним обсягом, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати

їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОМІЖНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1. Характеристика предмету і методів економічної статистики.
2. Завдання економічної статистики на сучасному етапі.
3. Класифікація показників економічної статистики, система показників.
4. Система національних класифікацій соціально-економічної інформації в Україні.
5. Класифікація видів економічної діяльності, її сутність, умови використання.
6. Класифікатор форм власності та організаційно-правових форм господарювання, їх використання в статистичній практиці.
7. Характеристика системи національних рахунків.
8. Групування в СНР за інституційними секторами економіки.
9. Зміст економічних операцій СНР, їх поділ на групи.
10. Система рахунків, загальні питання її побудови.
11. Використання системи національних рахунків.
12. Найважливіші групування населення.
13. Методика обчислення показників природного руху населення, їх економічна інтерпретація.
14. Методика обчислення показників механічного руху населення, їх економічна інтерпретація.
15. Сутність категорій трудові ресурси, працездатне населення, економічно активне населення.
16. Методика обчислення середньорічної чисельності населення або трудових ресурсів.
17. Джерела статистичної інформації про чисельність, склад та рух населення і трудових ресурсів.
18. Методи розрахунку перспективної чисельності населення і трудових ресурсів.
19. Методи розрахунку показників ринку праці, їх економічний зміст.
20. Національне багатство в СНР, його обсяг, структура, динаміка.
21. Сутність основних засобів, їх класифікація.
22. Баланси основних засобів, методологія їх побудови.
23. Статистичне вивчення структури основних засобів.
24. Методика обчислення показників стану основних засобів, їх економічний зміст.

- 25.Методика обчислення показників руху основних засобів, їх економічний зміст.
- 26.Методика обчислення показників ефективності використання основних засобів, їх економічний зміст.
- 27.Сутність оборотних засобів, їх класифікація, відмінність від основних засобів.
- 28.Статистичне вивчення структури оборотних засобів.
- 29.Методи обчислення середнього залишку оборотних засобів.
- 30.Показники оборотності оборотних засобів.
- 31.Економічна сутність матеріаломісткості, методи визначення її рівня, аналіз динаміки.
- 32.Природні ресурси як основна складова національного багатства, їх класифікація.
- 33.Методика обчислення основних статистичних показників природних ресурсів.
- 34.Поняття державного бюджету, його основні складові та завдання статистичного вивчення.
- 35.Статистичне вивчення доходів державного бюджету.
- 36.Статистичне вивчення видатків державного бюджету.
- 37.Статистичне вивчення структури доходів та видатків державного бюджету.
- 38.Статистичне вивчення бюджетного дефіциту, джерела його фінансування.
- 39.Загальні прийоми обчислення валового випуску галузей економіки.
- 40.Сутність ВВП, його відмінність від ЧВП та ВНД.
- 41.Сутність ВНД, його відмінність від ЧНД та ВВП.
- 42.Методологія розрахунку ВВП виробничим методом.
- 43.Методологія розрахунку ВВП розподільним методом.
- 44.Методологія розрахунку ВВП методом кінцевого використання.
- 45.Оцінка ВВП в поточних цінах, її використання в статистичній практиці.
- 46.Методи переоцінки ВВП в порівнянні (постійні) ціни.
- 47.Система статистичних показників кон'юнктури товарного ринку.
- 48.Характеристика товарообороту: валовий та чистий, оптовий та роздрібний.
- 49.Методика обчислення основних показників оптового товарообороту.
- 50.Методика обчислення основних показників роздрібного товарообороту.
- 51.Методика розрахунку індексів цін за формулами Ласпейреса та Пааше.
- 52.Методика розрахунку індексу цін за формулою Фішера.
- 53.Методика розрахунку індексу споживчих цін (ІСЦ).
- 54.Статистичне вивчення грошової маси в обігу, аналіз її структури.
- 55.Методика обчислення показників оборотності грошової маси та купівельної спроможності грошової одиниці, їх економічна інтерпретація.
- 56.Сутність кредиту, його форми та завдання статистичного вивчення.

- 57.Класифікація кредитних ресурсів та кредитних вкладень за різними ознаками.
- 58.Методика обчислення основних показників кредиту, їх економічний зміст.
- 59.Методика обчислення показників оборотності кредиту.
- 60.Класифікація цінних паперів, основні статистичні показники.
- 61.Сутність платіжного балансу, його основні компоненти.
- 62.Методологія побудови платіжного балансу.
- 63.Оцінка операцій в платіжному балансі.
- 64.Методика обчислення основних показників зовнішньої торгівлі.
- 65.Поняття інвестиції в платіжному балансі.
- 66.Зв'язок платіжного балансу і СНР.
- 67.Методика обчислення основних показників рівня життя населення, їх економічна інтерпретація.
- 68.Статистичне вивчення структури доходів та витрат населення.
- 69.Методика обчислення реальних доходів населення, їх економічний зміст.
- 70.Групування, що використовуються в аналізі споживання населенням матеріальних благ та послуг.
- 71.Статистичне вивчення споживання населенням матеріальних благ та послуг.
- 72.Статистичне вивчення бюджетів домашніх господарств.

ЗАДАЧІ ДЛЯ ПРОМІЖНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Задача 1

Використовуючи взаємозв'язок характеристик динаміки, визначити рівні ряду динаміки експорту товарів в одну із країн світу за останні п'ять років, а також абсолютну і відносну швидкість його зростання.

Рік	Обсяг експорту, млн. дол. США	Ланцюгові характеристики динаміки			
		абсолютний приріст, млн. грн.	темп зростання, %	темп приросту, %	абсолютне значення 1 % приросту, млн. грн.
1	168,6	X	X	X	X
2				1,3	
3		0,6			
4			100,5		
5				1,5	

Задача 2

На основі даних задачі 8 обчислити середній рівень експорту товарів,

середньорічний абсолютний приріст (двома способами), середньорічний темп зростання (двома способами) середньорічний темп приросту.

Задача 3

Динаміка затрат часу на виготовлення одиниці продукції та показники обсягу продукції підприємства характеризуються такими даними:

Вид продукції	Затрати часу на одиницю продукції, людино-годин		Вироблено продукції, тис шт.	
	базисний п-д	звітний п-д	базисний п-д	звітний п-д
А	3,4	3,1	120	160
В	1,8	1,5	290	300
С	0,6	0,6	340	380

Задача 4

За даними задачі 10 обчислити абсолютний приріст загальних затрат за рахунок:

- змін затрат часу на одиницю продукції;
- фізичного обсягу продукції. Пояснити взаємозв'язок індексів.

Задача 5

Динаміка витрат на виробництво продукції малого підприємства характеризується даними:

Вид продукції	Грошові витрати на виробництво, млн. грн.		Індекси фізичного обсягу виробництва
	базисний п-д	поточний п-д	
А	20	26	0,84
В	42	64	0,92
С	58	86	0,96

Визначити зведені індекси фізичного обсягу та собівартості продукції. Зробити висновки.

Задача 6

Динаміка виробництва продукції представлена даними:

Вид продукції	Вироблено продукції, млн. грн.		Темп приросту фізичного обсягу виробництва, %
	базисний п-д	звітний п-д	
А	160	210	+8
В	280	320	- 4
С	470	490	- 10

Визначити зведені індекси фізичного обсягу виробництва та ін.

Задача 7

За даними задачі 14 обчислити абсолютний приріст обсягу виробництва за рахунок змін фізичного обсягу виробництва та ін. пояснити взаємозв'язок індексів.

Задача 8

За даними задачі 16 обчислити абсолютні зміни обсягів продажу за рахунок динаміки цін та зміни фізичного обсягу продажу. Пояснити взаємозв'язок індексів.

Задача 9

За наведеними даними по регіону визначити індекси середнього розміру вкладу змінного, фіксованого складу та структурних зрушень. Показати взаємозв'язок індексів і дати їх економічну інтерпретацію.

Населення	Середній розмір вкладу, тис. грн.		Кількість вкладів на кінець року, млн. грн.	
	базисний п-д	поточний п-д	базисний п-д	поточний п-д
Міське	10,8	10,2	1020	1460
Сільське	6,4	8,6	830	810

Задача 10

За наведеними даними результатів торгів на фондовій біржі визначити індекси середнього курсу акцій порівняного кола елементів звітнього, фіксованого складу та структурних зрушень. Показати взаємозв'язок індексів і дати їх економічну інтерпретацію.

Емітенти	Курсова вартість, гр. Од		Кількість акцій, тис шт.	
	базисний п-д	звітний п-д	базисний п-д	звітний п-д
А	10	12	500	400
В	15	16	300	400
С	20	22	1100	1200

Задача 11

Відомо, що чисельність населення міста становила: на початок року – 1 226 тис. чол., на середину року – 1 216 тис. чол., на кінець року – 1 210 тис. чол. За рік народилося – 5,5 тис. чол., померло – 6 тис. чол.

Визначити: 1) коефіцієнти природного та механічного приросту

населення; 2) загальний приріст населення, коефіцієнт загального приросту населення.

Задача 12

Чисельність населення міста на початок року становила 250 тис. чол., частка населення працездатного віку – 45 %, коефіцієнт працездатності населення в робочому віці – 0,80, частка працюючих пенсіонерів та підлітків – 25 %. Рух трудових ресурсів був стабільним і характеризувався такими коефіцієнтами: природного поповнення – 8 %, природного вибуття – 12 %, механічного поповнення – 6 %, механічного вибуття – 9 %.

Визначити: 1) коефіцієнт загального приросту трудових ресурсів; 2) можливу чисельність трудових ресурсів через 2 роки.

Задача 13

Відомо, що середньорічна чисельність населення міста у 2000 р. становила 240 тис. чол. На початок 2003 р. – 236 тис. чол., на кінець року – 234.

Визначити: 1) середньорічну чисельність населення у 2002 р.; 2) середньорічний темп приросту (зменшення) за 2001 – 2003 рр.

Задача 14

За даними про склад та рух населення розрахувати середню чисельність трудових ресурсів за рік, а також показники руху трудових ресурсів:

Показник	тис чол.
Працездатне населення в працездатному віці на початок року	1530
Працюючі пенсіонери і підлітки на початок року	25
Вступили в працездатний вік	34
Приїхало працездатного населення	16
Вийшло працездатного населення	30
Вибуло працездатного населення (вихід на пенсію, смерть)	25

Розрахувати чисельність трудових ресурсів через два роки за умов, що загальний приріст трудових ресурсів залишиться без змін.

Задача 15

Чисельність населення країни на початок року становила, млн. чол. – 60,0, на 1 серпня – 59,8, на кінець року – 59,2. Коефіцієнти народжуваності і смертності, відповідно – 12,7 та 11,1 %.

Визначити: середньорічну чисельність населення країни, кількість

народжених і померлих протягом року; сальдо міграції; коефіцієнт природного приросту населення; коефіцієнт механічного приросту населення; коефіцієнт загального приросту населення.

Задача 16

Основні засоби підприємства характеризуються наступними даними, тис. грн.:

Показник	Наявність на початок року	Всього введено	у тому числі		Всього вибуло	у тому числі	
			нових	від інших підприємств (зі зносом)		за зносом	передано іншим підприємствами
Основні засоби	3 000	510	500	10	200	180	20

Визначити: 1) загальні і часткові коефіцієнти руху основних засобів; 2) темп приросту основних засобів.

17

Повна первісна вартість основних засобів на початок року становила 60 тис. грн., їх знос – 20%. Введено в дію протягом року нових основних засобів на 10 тис. грн. Вибуло основних засобів – на 6 тис. грн., знос вибулих засобів становив 90%. Сума нарахованої амортизації за рік становила 8 тис. грн.

Визначити: 1) повну первісну та залишкову вартість основних засобів на кінець року; 2) показники зносу та придатності на початок та кінець року.

Задача 18

Тривалість одного обороту оборотних засобів підприємства у звітному періоді становила 72 дні, а у базисному – 90 днів. Обсяг реалізації продукції в оптових цінах підприємства складав у звітному періоді 130 тис. грн.

Визначити: 1) кількість оборотів оборотних засобів у звітному та базисному періодах; 2) суму коштів, вивільнених з обороту внаслідок прискорення обертання оборотних засобів.

Задача 19

Питома витрата матеріалів на одиницю продукції збільшилася на 5%, а загальний розмір матеріальних витрат на виробництво продукції на 8%.

Визначити, як змінився за звітний період фізичний обсяг виробництва продукції.

Задача 20

Валова додана вартість у базисному періоді становить 300 млрд. гр. од., що становить 53 % від валового випуску, а у поточному періоді, відповідно 400 млрд. гр. од. та 55 %. Споживання основного капіталу у поточному періоді 40 млрд. гр. од., що на 10 % більше ніж у базисному. Визначити за кожний період валовий випуск, проміжне споживання і чисту додану вартість.

Задача 21

ВВП у поточних цінах складав у звітному періоді 210 млрд. гр. од., у базисному – на 5 % менше. Індекс споживчих цін у звітному періоді становив 1,5, а індекс цін виробників промислової продукції – 1,3. Визначити обсяг реального ВВП; індекс номінального ВВП; індекс реального ВВП.

Задача 22

Валовий наявний дохід становив за рік 450 млрд. гр. од., частка витрат на кінцеве споживання – 75 %, споживання основного капіталу - 42 млрд. гр. од. Визначити чисте заощадження.

Задача 23

У базисному періоді валовий національний дохід становив 170 млрд. гр. од., у поточному на 10 % більше. В поточному періоді споживання основного капіталу становили 12 % від валового національного доходу. За цей період отримано поточних трансфертів від іншого світу на суму 1,5 млрд. гр. од., передано іншому світу – 0,4 млрд. гр. од. Визначити валовий та чистий наявний дохід поточного періоду.

Задача 24

Валовий внутрішній продукт країни в поточних цінах становив в 2002 р. 486 млрд. грн., а в порівнянних цінах – 442 млрд. грн.

Визначити дефлятор ВВП, дати економічну інтерпретацію всіх зазначених показників.

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Головач А. В. Банківська статистика : підручник / А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. – К. : Укр. фін. ін.-т менеджменту та біз-несу, 1998. – 134 с.
2. Герасименко С. С. Статистика : підручник / С. С. Герасименко. – К. : КНЕУ, 2000. – 320 с.
3. Єріна А. М. Економічна статистика / А. М. Єріна. – К. : ТОВ "УВПК"ЕксОб", 2002. – 232 с.
4. Кравченко Л. І. Економічна статистика : навч. посібн. / Л. І. Кравченко. – Львів : Новий Світ – 2000, 2004. – 364 с.
5. Моторин Р. М. Система національних рахунків : навч. посібн. / Р. М. Моторин. – К. : КНЕУ, 2001. – 336 с.
6. Уманець Т. В. Статистика : навч. посібн. / Т. В. Уманець. – К. : Вікар, 2003. – 624 с.
7. Салин В. Н. Макроэкономическая статистика : учебн. пособ. / В. Н. Салин. – 2-е изд., испр. – М. : Дело, 2001. – 336 с.

Додаткові

8. Петер фон дер Липпе. Экономическая статистика. Изд. Густав Фишер Ферлаг, Штуттгарт, Йена, 1995. – 629 с.
9. Экономическая статистика: Учебник / Под ред. Ю.Н.Иванова / М.: ИНФРА – М, 1998. - 480 с.

.

Ресурси мережі Internet

10. ЛігаБизнесИнформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net.

